

Historical publications of the Institut d'Estudis Catalans during 2008

Publicacions de temàtica històrica editades durant l'any 2008 per l'Institut d'Estudis Catalans

Published by the History and Archeology Section and its Affiliated Societies

Publicats per la Secció Històrico-Arqueològica i les seves societats filials

Books

Llibres

BALCELLS, Albert

Antoni Rubió i Lluch, historiador i primer president de l'Institut d'Estudis Catalans

Institut d'Estudis Catalans. Secció Històrico-Arqueològica, Barcelona 2008. (Semblances biogràfiques; 48). - 52 p. : fot.

CABESTANY I FORT, Joan-F. ; MATAS I BLANXART, M. Teresa ; PALAU I BADUPELL, Josep M.

Les Esglésies romàniques des de Sant Pere del Burgal a la Vall d'Àssua

Institut d'Estudis Catalans. Amics de l'Art Romànic. Consell Cultural de les Valls d'Àneu, Barcelona 2008. - 362 p. : il·l.

MATAS I BLANXART, M. Teresa ; PALAU I BADUPELL, Josep M.

El conjunt de pintures murals de l'església de Sant Esteve de Canapost: aproximació a l'estudi iconogràfic / Textos: M. Teresa Matas i Blanxart, Josep M. Palau i Baduell ; amb la col·laboració de: Pere Rovira i Pons ; [direcció i coordinació: Joan-F. Cabestany i Fort i M. Teresa Matas i Blanxart]

Institut d'Estudis Catalans. Amics de l'Art Romànic, Barcelona 2008. - 51 p. : il·l.

MATAS I BLANXART, M. Teresa ; PALAU I BADUPELL, Josep M.

Santa Maria de Cervià de Ter: estudi de les pintures murals del transepte / Textos: M. Teresa Matas i Blanxart, Josep M. Palau i Baduell ; amb la col·laboració de: Pere Rovira i Pons ; [direcció i coordinació: Joan-F. Cabestany i Fort i M. Teresa Matas i Blanxart]

Institut d'Estudis Catalans. Amics de l'Art Romànic, Barcelona 2008. - 60 p. : il·l.

PUIGVENTÓS LÓPEZ, Eduard

Complot contra Companys: l'afar Rebertés i la trama catalanista per aconseguir la Generalitat durant la Guerra Civil

Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana d'Estudis Històrics, Barcelona 2008. (D'ahir per avui; 4). - 138 p.

RIPOLL ROIG, M. Eugènia

La Seca o Casa de la Moneda de Barcelona: dels precedents al segle XIX

Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana d'Estudis Numismàtics, Barcelona 2008. (Complements d'Acta numismàtica ; 9). - 169 p. : il·l.

RUBIÓ I LLUCH, Antoni

Epistolari grec / correspondència recollida i anotada per Eusebi Ayensa i Prat ; [l'edició d'aquesta obra ha estat a cura de: Josep Massot i Muntaner, membre de l'Institut d'Estudis Catalans]

Institut d'Estudis Catalans. Secció Històrico-Arqueològica, Barcelona 2008. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica ; 77). - 501 p. : il·l.

VILLARONGA, L.

Obra numismàtica esparxa. Volum 1: Tresors

Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana d'Estudis Numismàtics, Barcelona 2008. (Tria de reedicions ; 2). - 449 p. : il·l.

El llibre de faristol de Pau Villalonga: estudi i transcripció / edició i recerca: Romà Escalas; transcripció musical: Romà Escalas i Francesc Crespí. Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana de Musicologia, Barcelona 2008. - 262 p. : il·l.

Les quatre grans Cròniques. Volum 2 : Crònica de Bernat Desclot / Ferran Soldevila ; revisió filològica de Jordi Bruguera ; revisió històrica de M. Teresa Ferrer i Mallol ; [l'edició d'aquesta obra ha estat a cura de Josep Massot i Muntaner, membre de l'Institut d'Estudis Catalans]

Institut d'Estudis Catalans. Secció Històrico-Arqueològica, Barcelona 2008. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica ; 80). - 388 p.

Repertori de manuscrits catalans (1474-1620). Volum 4 / direcció Eulàlia Duran ; compilació a

cura de Maria Toldrà (coordinació), Mar Batlle, Carme Camps, Antoni Cobos, Joan Mahiques, Eulàlia Miralles, Enric Querol, Joan Requesens, Glòria Sabaté

Institut d'Estudis Catalans. Secció Històrico-Arqueològica, Barcelona 2008. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica ; 81). - 492 p.

Journals

Revistes

Acta Numismàtica

Volum: 38

Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana d'Estudis Numismàtics, Barcelona 2008. - 269 p. : il·l.

I. FELIU I MONTFORT, Gaspar «Introducció: El llibre de Jaume Boad sobre els trenta sous mallorquins de 1821» II. SANAHUJA I ANGUERA, Xavier «Memòria de les activitats de la Societat Catalana d'Estudis Numismàtics durant l'any 2007» III. BENAGES I OLIVÉ, Jaume «Les monedes de Tarragona (Addenda setena)» IV. VILLARONGA I GARRIGA, Leandre «Noves dracmes d'imitació de Rhode» V. CRUSAFONT I SABATER, Miquel «La lectura de les dracmes ibèriques» VI. TRILLA PARDO, Emili ; CALERO GELABERT, Antonio «Los plomos monetiformes de época romana en la isla de Mallorca» VII. FRANCÈS VAÑÓ, D. «Un felús inèdit cordovès de l'any 230 AH (845 dC)» VIII. CRUSAFONT I SABATER, Miquel «La moneda barcelonina del segle X: altres novetats comtals» IX. COMAS I EZEQUIEL, Rafael «Les emissions rosselloneses de billó d'Alfons el Magnànim (1416-1458)» X. CRUSAFONT I SABATER, Miquel «Els diners jaquesos de Ferran II» XI. SANAHUJA I ANGUERA, Xavier «Aportació de monedes catalanes inèdites al Fòrum Numiscat» XII. VALL-LLOSERA I TARRÉS, J. «Noves aportacions al Catàleg dels croats de Barcelona 1285-1706. Addenda XV» XIII. SANAHUJA I ANGUERA, Xavier ; NOGUERA I MARTORELL, Jordi «Els Menuts de Granollers del segle XVII: catàleg corregit i ampliat» XIV. VALL-LLOSERA I TARRÉS, J. «Escut d'or mallorquí de Felip II (III de Castella) 1598-1621, emés entre el 1604 i el 1606, inèdit» XV. JORBA I SERRA, Xavier «Els encunys de pel·lofes d'Olot» XVI. TURRÓ I MARTÍNEZ, Antoni «Bitllets locals catalans paisatgístics (i 4)» XVII. CRUSAFONT I SABATER, Miquel «Documentació de medalles (IV): Unió Catalanista i altres» XVIII. SANAHUJA I ANGUERA, Xavier «Troballes de Siurana» XIX. VILLARONGA I GARRIGA, Leandre ; CRUSAFONT I SABATER, Miquel «Recensions bibliogràfiques» XX. «Publicacions de la Societat Catalana d'Estudis Numismàtics»

Lambard. Estudis d'art medieval

Volum: 20: 2007-2008

Institut d'Estudis Catalans. Amics de l'Art Romà-

nic, Barcelona 2008. - 160 p. : il·l. MATAS I BLANXART, M. Teresa «Presentació de la Jornada científica: l'Estudi General de Lleida i l'Art (segles XIV-XV) : Lleida, 15 de maig de 2007» II. BUSQUETA I RIU, Joan Josep «L'Estudi General de Lleida: una introducció» III. GONZÁLEZ PÉREZ, Joan-Ramon «L'Estudi General de Lleida: visió arqueològica» IV. FITÉ LLEVOT, Francesc «Els Cancellers de l'Estudi General de Lleida i la promoció artística: l'exemple del bisbe Guerau de Requesens, fundador de la capella de l'Epifania de la Seu Vella de Lleida» V. VELASCO GONZÁLEZ, Alberto «Domènec Ponç, promotor artístic a la Lleida de l'Estudi General» VI. MATAS I BLANXART, M. Teresa ; PALAU I BADUCELL, Josep M. «Els campanars de torre de tipologia llombarda de la comarca de l'Alt Urgell i del Principat d'Andorra: anàlisi comparativa».

Miscel·lània litúrgica catalana

Volum: 16

Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana d'Estudis Litúrgics, Barcelona 2008. - 453 p. : il·l.

I. DECOUSU, Laurence «Onctions et don de l'esprit dans les traditions occidentales anciennes de la période patristique» II. SUREDA I JUBANY, Marc «Sobre el drama pasqual a la seu romànica de Girona : arquitectura i litúrgia (ss. XI-XIV)» III. PAGÈS I PARETAS, Montserrat «Les pintures romàniques de l'antiga capella del castell d'Orcau» IV. MARQUÈS I PLANAGUMÀ, Josep Maria «L'escultor Arnau Cadell i el claustre de la Seu de Girona» V. ALTÉS I AGUILÓ, Francesc Xavier «Antoni Marquès, veritable pintor del retaule de la Santíssima Trinitat de la Seu de Manresa (1507)» VI. GROS I PUJOL, Miquel dels Sants «El Col·lectari-Ordinari de l'Abadia de Santa Maria de la Grassa (París, BnF, ms. lat. 933)».

Acts

Actes

Art i litúrgia a l'Occident medieval: VIII col·loqui i I col·loqui internacional.

Institut d'Estudis Catalans. Amics de l'Art Romànic. Departament d'Història de l'Art de la Universitat de Barcelona, Barcelona 2008. - 77 p. : il·l.

I. MATAS I BLANXART, M. Teresa. «Institut d'Estudis Catalans: cent anys de vida acadèmica» II. RIPOLL LÓPEZ, Gisela. «Ornamenta ecclesiae: proposta de vocabulari» III. ESPAÑOL I BERTRAN, Francesca «L'àmbit presbiteral i el cor en els edificis romànics catalans» IV. KROESEN, Justin E. A. «El altar i su mobiliario durante la época románica : la prehistoria del retablo» V. YARZA LUACES, Joaquín «El Pontifical en los reinos de la Península y la liturgia» VI. DECTOT, Xavier «La Procession du Di-

manche des Rameaux à Augsbourg au temps de l'évêque d'Ulrich, sources et postérité».

El Territori de Tarraco: vil·les romanes del Camp de Tarragona : actes del Seminari organitzat pel Museu Nacional Arqueològic de Tarragona, la Societat Catalana d'Estudis Clàssics i l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica, amb la col·laboració de la Facultat de Lletres de la Universitat Rovira i Virgili : Tarragona, 14,15 i 16 de febrer de 2006 / coordinació científica: Josep Anton Remolà.

Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana d'Estudis Clàssics. Museu Nacional Arqueològic de Tarragona. Institut Català d'Arqueologia Clàssica, Barcelona 2008. (Fòrum; 13). - 204 p. : il·l.

I. MARTÍNEZ GÁRQUEZ, José. «Les uillae romanae en els textos literaris» II. CARRUESCO GARCIA, Jesús «Aspectes iconogràfics de la vil·la: jardins i paisatges» III. PALET I MARTÍNEZ, Josep Maria «Formes del paisatge i trames centuriades al Camp de Tarraco: aproximació a l'estructuració del territori de Tarraco» IV. PREVOSTI I MONCLÚS, Marta. «Estudi del poblament rural de l'ager Tarraconensis: una aplicació a la Cossetània oriental» V. TARRATS BOU, Francesc ; REMOLÀ VALLVERDÚ, Josep Anton. «La vil·la romana dels Munts (Altafulla, Tarragonès)» VI. REMOLÀ VALLVERDÚ, Josep Anton. «La vil·la romana del Moro (Torredembarra, Tarragonès)» VII. DÍAZ GARCÍA, Moisés ; MACIAS I SOLÉ, Josep Maria. «La vil·la romana de la Pineda/Cal·lípolis (Vila-seca, Tarragonès)» VIII. RAMÓN SARIÑENA, Ester. «La vil·la romana de la Llosa (Cambrils, Baix Camp)» IX. REMOLÀ VALLVERDÚ, Josep Anton. «La vil·la romana de Centelles (Constantí, Tarragonès)» X. ADSERIAS SANS, Maria ; RAMÓN SARIÑENA, Ester. «La vil·la romana del Vilar (Valls, Alt Camp)».

Historical publications of the other Sections of the Institut d'Estudis Catalans

Publicacions de la resta de l'Institut de temàtica històrica

Collective works

Obres col·lectives

Actes d'Història de la Ciència i de la Tècnica : IX Trobada d'Història de la Ciència i de la Tècnica : Girona, 16-19 de novembre de 2006 / consell de redacció: Carles Puig-Pla (curador), Josep Batlló Ortiz, Pasqual Bernat López, Jordi Ferran Boleda, Pere Grapí Vilumara, Maria Rosa Massa Esteve, Alfons Zarzoso Orellana.

Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica, Barcelona 2008. Nova època, vol. 1. - 528 p. : il·l.

I. «Presentació» II. BATLLÓ ORTIZ, Josep ; CLEMENTE DELGADO, Carme ; PÉREZ-BLANCO, Francis-

co ; MORALES, José «Els sismògrafs de l'Observatori de Cartuja (Granada): recuperació del "Macrosismògraf Cartuja"» III. BATLLÓ ORTIZ, Josep ; HOSTA, Montserrat «L'observatori meteorològic de Girona: història i documentació» IV. BOADA I FERRER, Marc «Rèpliques d'instruments científics : entre ciència i tècnica» V. CLEMENTE DELGADO, Carme ; PÉREZ-BLANCO, FRANCISCO ; VALLMITJANA I RICO, Santiago «La restauració d'instruments de física de la Universitat de Barcelona» VI. GARCÍA BELMAR, Antonio ; BERTOMEU SÁNCHEZ, José Ramon «Les col·leccions universitàries d'instruments científics: el cas de la Universitat de València» VII. GARRIGÓS I OLTRA, Lluís «Los comienzos de la determinación colorimétrica de la hemoglobina en la sangre: ¿innovación o evolución?» VIII. GRAPÍ I VILUMARA, Pere «L'electrificació de la química al segle XVIII : una xarxa de guspises» IX. LASTRA GONZÁLEZ, Ignacio de la «Las colecciones de instrumentos científicos en instituciones no museísticas» X. RUIZ CASTELL, Pedro «Patrimonio científico y tecnológico del siglo XX: problemas y retos para una nueva historia» XI. SIMÓN CASTEL, Josep «Les col·leccions de física i química dels instituts de secundària: catalogació, estudi i metodologies» XII. VALENTINES ÀLVAREZ, Jaume «L'arxiu històric de l'Escola d'Enginyeria Industrial de Barcelona (AhEIB): planificació estratègica» XIII. VALENTINES ÀLVAREZ, Jaume ; VALLMITJANA I RICO, Santiago ; D'ARGENIO, Stefano ; MUÑOZ, Joan ; PERARNAU I LLORENS, Jaume «La nova etapa pedagògica de la Mentora Alsina: documentació i divulgació del patrimoni científic i tècnic al mNACTEC» XIV. VARELA RESTREPO, José Joaquín «La Biblioteca del Museo Martorell y los orígenes del coleccionismo zoológico en Barcelona» XV. VALLMITJANA I RICO, Santiago «El refractòmetre d'Abbe, una eina important en la recerca i en la indústria : estudi d'un exemplar de principis del segle XX» XVI. VILALLONGA, Borja ; RUHÍ, Albert «Inventariant els instruments científics de l'Institut Jaume Vicens Vives de Girona» XVII. ZARZOSO ORELLANA, Alfons «Barcelona sense museu universitari: el cas de la Facultat de Medicina» XVIII. ALAYO I MANUBENS, Joan Carles ; SURIOL CASTELLVÍ, Josep «El sistema d'il·luminació durant l'excavació del túnel ferroviari de l'Argentera» XIX. BAIG I ALEU, Marià «Estudi de l'alt forn de la Reial Fonderia de Sant Sebastià de la Muga i la seva producció (segle XVIII)» XX. CALVO CALVO, Àngel «Cambio tecnológico en la telefonía de Cataluña durante el monopolio de CTNE, 1924-1936» XXI. DURAN I PINEDA, Ricard «Manufactura dels Gobelins: la seva importància en el context de la tintura a la perifèria europea en el llinar del segle XX» XXII. FERRAN BOLEDA, Jordi «La difusió de la il·luminació elèctrica a Barcelona en la primera meitat del segle XX» XXIII. MÜLBERGER, Annette ; VILARÓ, Marta ;

TIRADO, Francesc X. ; DOMÈNECH ARGEMÍ, Miquel «Aproximació històrica al debat sobre la gestió de l'aigua a la política espanyola dels segles XIX i XX» XXIV. PONS POBLET, Josep M. ; TORRES, Lluís «Els codis tècnics de càlcul d'estructures metàl·liques a l'Estat espanyol al segle XX i el seu context històric» XXV. PONS POBLET, Josep M. ; TORRES, Lluís «L'evolució dels mètodes de càlcul d'estructures durant el segle XX: dels mètodes gràfics a la irrupció dels computadors» XXVI. SÁNCHEZ MIÑANA, Jesús «La Hispana de Barcelona (1852), una fàbrica de ladrillos innovadora» XXVII. SURIOL CASTELLVÍ, Josep «El túnel ferroviari de l'Argentera» XXVIII. TARRÉS I TURON, Josep «El vapor Burés d'Anglès, un patrimoni industrial rellevant de Catalunya» XXIX. COMES MAYMÓ, Mercè «Influències de la cartografia mallorquina a la carta nàutica d'Ibrāhīm al-Mursī» XXX. RIUS PINIÉS, Mònica «Mesurar el temps al Magrib: la determinació de les hores d'oració» XXXI. ACOSTA RIZO, Carlos «La teoría de la evolución y la censura en TVE: entre el fijismo, el finalismo ¿y el neodarwinismo?» XXXII. ADAM DONAT, Antoni ; MARTÍNEZ VIDAL, Àlvar «Homosexualitat i perillositat social: bases mèdiques i científiques d'una llei tardofranquista» XXXIV. CANALETA SAFONT, Eva ; PUJADES MÓRA, Joana Maria «La producció científica d'un metge que féu política: Emili Darder i Cànaves (1895-1937)» XXXV. GUILLEM I LLOBAT, Joaquim «El paper dels laboratoris municipals valencians en el control de qualitat dels aliments (1881-1936)» XXXVI. LARA GARCÉS, M. Pilar «Els orígens de la casa Santiveri: Jaime Santiveri i la Lliga Vegetariana de Catalunya (Barcelona, 1908)» XXXVII. BUJOSA I HOMAR, Francesc ; MARCH I NOGUERA, Joan «Pere Felip Monlau i els epidemiòlegs i higienistes italians» XXXVIII. PATERNAIN SUBERVIOLA, José Luis ; CABRÉ BARGALLÓ, Maria ; ROMEU FIGUEROLA, Antoni «Un record a Severo Ochoa: importància de la seva obra i llegat científic» XXXIX. BOHIGAS I MAYNEGRE, Jordi «La geologia catalana, entre els estudis universitaris i l'Institut d'Estudis Catalans» XL. PUJOL BERTRAN, Anton «L'ús terapèutic del gel: una aproximació històrica» XLI. CADEFÀU SURROCA, Trinidad ; CATALÀ I POCH, Maria Assumpció «El cometa 32P» XLII. CEBÀ HERRERO, Agustín «Joaquín Catalá i l'origen de la investigació experimental en física nuclear i de partícules a Espanya» XLIII. ESPAÑOL GONZÁLEZ, Luís «El cálculo infinitesimal y su historia en la obra de Julio Rey Pastor entre 1921 y 1940» XLIV. GENESCÀ I SITJES, Maria «Ibérica: primera revista de divulgació científica i tecnològica de l'Estat, editada a l'Observatori de l'Ebre (1913-1925)» XLV. MAÑES BELTRÁN, Xavier «Ciència en el seu context: la introducció de la difracció de raigs X a Catalunya (1912-1936)» XLVI. RIERA I PALMERO, Joan ; RIERA CLIMENT, Luis «La revista Treballs

de la Societat Catalana de Biologia (1913-1934)» XLVII. SALLENTE DEL COLOMBO, Emma «Ciència catalana a Madrid: el discurs de Jesús M. Bellido Golferichs a la Biblioteca Nacional» XLVIII. CARTAÑÀ I PINÉN, Jordi «Recerca i ensenyament agronòmic a la Catalunya del vuit-cents: la granja experimental de Barcelona» XLIX. CATALÀ GORGUES, Jesús Ignasi «El primer viatge de l'enginyer portuguès Nery Delgado a Espanya (1872) i l'establiment de relacions entre els Serveis Geològics Ibèrics» L. PELLÓN GONZÁLEZ, Inés «Noticia biográfica de algunos químicos del siglo XIX» LI. PUIG-PLA, Carles ; SÁNCHEZ MIÑANA, Jesús «Josep Antoni Balcells: la ambigüedad política de un catedrático de física-química» LII. VIRÓS I PUJOLÀ, Lluís «La difusió tecnocientífica al Col·legi d'Enginyers Tècnics Industrials de Manresa (1955-2005)» LIII. BERNAT I LÓPEZ, Pasqual «Les visions del bosc a la Catalunya de la Il·lustració» LIV. CHAMORRO TRENADO, Miquel Àngel «La tecnologia constructiva en època medieval: l'exemple de l'església de Sant Feliu de Girona» LV. MAROTO I BORREGO, Josep Vicent «La moderna agronomia a les Observaciones sobre la historia natural, geografía, agricultura, población y frutos del Reyno de Valencia, d'Antoni Josep Cavanilles (1745-1804)» LVI. RIPOLL I MASFERRER, Ramon «L'església de Torrent: organització i construcció d'una església catalana del segle XVIII» LVII. «Entitats col·laboradores de la IX Trobada» LVIII. «Llista de participants»

Arxiu de Textos Catalans Antics

Volum: 27

Institut d'Estudis Catalans. Secció de Filosofia i Ciències Socials. Facultat de Teologia de Catalunya, Barcelona 2008. - 899 p.

I. PUIG I OLIVER, Jaume de ; MARQUÈS I PLANAGUMÀ, Josep Maria «Els darrers documents del primer president de la Generalitat de Catalunya, Berenguer de Cruïlles, bisbe de Girona (1359-1362)» II. PERARNAU I ESPELT, Josep «El *De triplici statu mundi* no és de Francesc Eiximenis» III. PERARNAU I ESPELT, Josep «Felip de Malla, president de la Generalitat de Catalunya, defensa la vila de Cervera de les vel·leitats dels Trastámara» IV. PUIG I OLIVER, Jaume de ; MIRÓ I BALDRICH, Ramon ; VILA, Pep «La consuetud de Sant Joan de Perpinyà (segles XIV-XV): edició i estudi» V. PERARNAU I ESPELT, Josep «Noves dades sobre manuscrits "espirituals" d'Arnau de Vilanova» VI. BUSQUETS I DALMAU, Joan «Necrològica del Dr. Josep M. Marquès» VII. PERARNAU I ESPELT, Josep «Ramon Llull i el Llibre del gentil i dels tres savis» VIII. PERARNAU I ESPELT, Josep «La sentència del bisbe de València, Juame d'Aragó, sobre e beguï Jaume Just i l'Hospital dels beguïns (30 de juliol 1372)» IX. PLANES I ALBETS, Ramon «Els Capítols donats per Galceran Galceran

de Pinós i de Fenollet, vescomte d'Illa i de Canet i senyor de les baronies de Pinós i Mataplana, al rei Lluís XI de França (1469)» X. REQUESENS I PIQUER, Joan «Una reimpressió en la tradició contemplativa: l'anònim montserratí Compendio breve de ejercicios espirituales (S. XVI)» XI. GIMENO BETÍ, Lluís «Notícia d'un manuscrit castellanenc del segle XVIII sobre el comportament del bon cristià» XII. MONCUNILL MARTÍ, Noemí «Butlletí bibliogràfic: L'estudi de la llengua ibèrica: apunts bibliogràfics» XIII. GODOY FERNÁNDEZ, Cristina «Butlletí bibliogràfic: De Tarragona paleocristiana» XIV. PERARNAU I ESPELT, Josep ; PUIG I OLIVER, Jaume de ; MENSA I VALLS, Jaume ; CAPITANUCCI, Paolo ; CANTAVELLA, Rosanna ; RIERA, Carles ; TORNÉ I CUBELLS, Josep ; PEYTAVÍ DEIXONA, Joan «Recensions» XV. «Notícies bibliogràfiques» XVI. «Altres» XVII. «Taula d'antropònims i de títols anònims» XVIII. «Obres enviades a la direcció»

CASACUBERTA, Margarida ; FELIU, Francesc ; FERRER, Joan ; IGLÉSÍAS, Narcís ; RAFANELL, August
La llengua de 1907 / pròleg de Josep M. Nadal
Barcelona: Institut d'Estudis Catalans. Publicacions generals de la Universitat de Girona. Institut de Llengua i Cultura Catalanes, 2008. (Veus del temps; 5). - 128 p. : il·l.

I. NADAL I FARRERAS, Josep M. «Pròleg» II. IGLÉSÍAS, Narcís «Un punt de continuïtat, un moment de ruptura : dues perspectives de la codificació del català contemporani» III. RAFANELL, August «Sota els efectes del banquet» IV. CASACUBERTA I ROCAROLS, Margarida «Modernisme versus Noucentisme: la literatura en el procés de configuració de la llengua catalana moderna (1907-1908)» V. FERRER I COSTA, Joan «Observacions sobre els paisatges de la llengua catalana de 1907: Fabra, Folch i Bertrana com a exemples» VI. FELIU I TORRENT, Francesc «Esmolar la llengua, a la forja de les traduccions»

Llengua & Literatura : revista anual de la Societat Catalana de Llengua i Literatura

Volum: **19** : 2008

Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana de Llengua i Literatura, Barcelona 2008. - 606 p.

I. MARTÍNEZ ROMERO, Tomàs «Un traductor medieval en el seu context: els defalliments lèxics de Ferrer Saiol» II. CUENCA I ALMENAR, Salvador «La fantasia i el poema 18 d'Ausiàs Marc» III. GÓMEZ, Francesc J. «Per a una nova lectura amorosa i consolatòria dels "Cants de mort" d'Ausiàs March» IV. MARRUGAT, Jaume «El peix, el mar i el vent com a representacions de l'home, el món i la vida en la poesia catalana contemporània (Carner, Riba, Mament, Rosselló-Pòrcel i Palau Fabre)» V. SUNYER I MOLNÉ, Magí «L'ardenta cavalcada, de Ramon Vinyes: un repertori de perversitats» VI. CAMPS I AR-

BÓS, Josep ; FOGUET I BOREU, Francesc «Els Pares dels soldats (1937), de Joan Baptista Xuriguera : edició i estudi» VII. BRACHO LAPIEDRA, Llum «El comportament ideològic a través de la toponímia en la traducció ambidireccional de textos ambientals en català» VIII. SUÏLS SUBIRÀ, Jordi «La distribució d'haver i ser en ribagorça : una aproximació» IX. TURULL I CREXELLS, Isabel «L'ús de l'article en italià i català : estudi comparatiu» X. REAL PUIGDOLLERS, Cristina «Mesurant els verbs de mesura: reflexions al voltant de les nocions de transitivitat i complement» XI. FONT ROTCHÉS, Dolors «Els patrons entonatius de les interrogatives absolutes del català central» XII. GIMENO BETÍ, Lluís «Tres cartes inèdites de mossèn Joaquim Garcia Girona adreçades a mossèn Alcover» XIII. ALTURO I PERUCHO, Jesús «El judici crític i unes correccions literàries fetes al llibre de poemes Laetare de Mn. Pere Ribot per part de Mn. Jaume Barrera, censor eclesiàstic» XIV. POCA I GAYA, Josep «Bibliografia de Maurici Serrahima» XV. «Resenyes i notes crítiques» XVI. VALRIU LLINÀS, Caterina «El grup d'Estudis Etnopoètics: difusió i recerca sobre literatura oral» XVII. ORTEGA, Neus ; ÀLVAREZ, Joana «El Seminari de Literatura i Cultura de l'edat mitjana i l'edat moderna del Departament de Filologia Catalana de la Universitat de Barcelona : curs 2006-2007» XVIII. CANADELL, Roger «Pensament i literatura en l'època del realisme : jornades internacionals, 18 i 19 de desembre de 2007» XIX. BOVER I FONT, August «Halifax, Nova Escòcia (Canadà): dotzè col·loqui de la NACS» XX. ROCA, Rafael «La Joia de sojornar a la lluna de València: les III Jornades d'Intercanvi Cultural (València, 19-21 d'octubre de 2007)» XXI. COLL-VINENT, Sílvia «Maurici Serrahima, home de lletres: del centenari a la jornada» XXII. LÜDTKE, Helmut «Kurt Baldinger (1919-2007)» XXIII. ESCOBEDO ABRAHAM, Joana «Rosalia Guilleumas : entre Lull, Verdaguer i la gestió bibliotecària» XXIV. MASSOT I MUNTANER, Josep «Maria Cardús i Almeda (1918-2007)» XXV. PONS I PONS, Damià «Jornades d'estudi sobre Baltasar Porcel» XXVI. RABELLA I RIBAS, Joan Anton «La Societat Catalana de Llengua i Literatura (2007)».

Educació i Història : Revista d'Història de l'Educació

Volum: **11** : gener-juny 2008

Institut d'Estudis Catalans. Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana, Barcelona 2008. - 192 p.

I. SUREDA I GARCIA, Bernat «Una nova etapa» II. MARQUÈS I SUREDA, Salomó «Presentació: l'educació en la Segona República» III. MOLERO PINTADO, Antonio «El pensament educatiu republicà, utopia o realitat? = Republican ideas on education: Utopia or reality?» IV. COLOM I CAÑELLAS, Antoni J. «L'actualitat del pensament educatiu republicà = A pre-

sent of republican educative thought» V. OTERO URTAZA, Eugenio Manuel «Els orígens del pensament educatiu de la Segona República = The origins of the educational philosophy of the second Republic» VI. SERRA I SALA, Rosa «Les escoles en el temps de la guerra : l'aplicació del CENU a l'ensenyament primari a Granollers 1936-1939 = Schools in wartime : Applying the CENU (Council for New Unified Schools) in Granollers during the Civil War (1936-39)» VII. AGULLÓ DÍAZ, María del Carmen «Entre l'entusiasme i l'obstruccionisme: la realitat de l'escola valenciana durant la Segona República (1931-1939) = Between Enthusiasm and obstructionism: The realities of the valencian School during the Second Republic (1931-1939)» VIII. MIRÓ MONTOLIU, Maria Isabel «L'educació a Catalunya durant la Guerra Civil : l'escola de Tarragona = Education in Catalonia during the Spanish Civil War : the School situation in Tarragona» IX. FRIJHOFF, Willem «Història de l'educació : un balanç de l'evolució historiogràfica = History of education : Balance of the historiographical evolution» X. GONZÁLEZ-AGÀPITO I GRANELL, Josep «Revisant Balmes» XI. MARQUÈS I SUREDA, Salomó «Reedició d'antics manuals escolars» XII. «Informació sobre els autors dels articles = Information about the authors of the articles»

Educació i Història : Revista d'Història de l'Educació
 Volum: 12 : juliol-desembre 2008

Institut d'Estudis Catalans. Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana, Barcelona 2008. - 180 p.

I. SUREDA I GARCIA, Bernat «La Guerra Civil i el trencament de la política educativa republicana» II. FERNÁNDEZ SORIA, Juan Manuel «Conseqüències de la Guerra Civil: la depuració i l'exili interior del magisteri = Consequences of the Civil War: purification and interior exile of the teachers» III. MARQUÈS I SUREDA, Salomó «Sobre l'exili del magisteri republicà (1936-39) : reflexions i suggeriments = The exile of the republican teachers (1936-39) : reflections and suggestions» IV. SUREDA I GARCIA, Bernat «L'educació a Mallorca a l'època de la Guerra Civil: els canvis a la cultura escolar = Education in Mallorca during the Spanish Civil War: Changes in the Conception of School Education» V. RIUS I DALMAU, M. Immaculada «L'ensenyament de les llengües modernes entre 1876 i 1939 = The teaching of modern languages between 1876 and 1939» VI. FULLANA I PUIGSERVER, Pere «Impremtes i publicacions periòdiques, instruments educatius del moviment franciscà a Mallorca durant la Segona República = Printer's and periodical publications, educational tools of the Franciscan movement in Mallorca during the Second Republic» VII. PUIG I ELIAS, Josep ; GONZÁLEZ-AGÀPITO I GRANELL, Jo-

sep «L'anàlisi del CENU en un discurs de Josep Puig i Elias = CENU's study of Josep Puig Elias speech» VIII. «Informació sobre els autors dels articles = Information about the authors of the articles»

Pedagogia, política i transformació social (1900-1917) : l'educació en el context de la fundació de l'Institut d'Estudis Catalans

Institut d'Estudis Catalans. Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana, Barcelona 2008. - 325 p.

I. MONÉS I PUJOL-BUSQUETS, Jordi «Presentació» II. DOMÈNECH I DOMÈNECH, Salvador «El moviment de renovació pedagògica públic i privat» III. GUTIÉRREZ MEDINA, Maria Lluïsa «La formació del mestre en el marc de la modernització del sistema educatiu» IV. MONÉS I PUJOL-BUSQUETS, Jordi «La introducció del català a les institucions educatives» V. VILANOVA I TORRANO, Conrad «Enllà del Noucentisme: lectura pedagògica de l'arquitectònica d'Eugeni d'Ors» VI. TARRÒS I ESPLUGAS, Ramon ; FLORENSA I PARÉS, Joan «Església, cultura i educació» VII. SOLÀ I GUSSINYER, Pere «Les propostes educatives dels diferents sectors del moviment obrer: Catalunya 1900-1917» VIII. CORTADA I ANDREU, Esther «Feminisme i educació als inicis del segle XX» IX. LAUDO CASTILLO, Xavier ; MONÉS I PUJOL-BUSQUETS, Jordi «Les influències dels corrents internacionals de l'Escola Nova» X. MONÉS I PUJOL-BUSQUETS, Jordi «La formació professional» XI. ALAY, Montserrat «La problemàtica de la infància desvalguda: projecte de reinserció i escolarització» XII. SOLER I MASÓ, Pere «Les colònies escolars i altres iniciatives paraescolars en el context de la fundació de l'IEC»

Una mirada catalana a l'Àfrica : viatgers i viatgeres dels segles XIX i XX (1859-1936) / M. D. Garcia Ramon, Joan Nogué i Perla Zusman (eds.) ; pròleg de Joan Vila-Valentí

Pagès, Lleida 2008. - 377 p. ; il·l.

I. VILÀ I VALENTÍ, Joan «Pròleg» II. GARCIA RAMON, Maria Dolors ; NOGUÉ I FONT, Joan ; ZUSMAN, Perla «Introducció: viatges catalans a l'Àfrica: entre el nacionalisme i el colonialisme» III. CERAROLS, Rosa ; GARCIA RAMON, Maria Dolors ; NOGUÉ I FONT, Joan ; ZUSMAN, Perla «Postcolonialisme, feminisme i llibres de viatges» IV. VILLANOVA, José Luis «Les societats geogràfiques de Catalunya i els viatgers al continent africà» V. VILLANOVA, José Luis «L'excursionisme català i els viatges a l'Àfrica» VI. VILARÓ I GÜELL, Miquel «Missioners o viatgers? Els claretians a la Guinea espanyola» VII. RIUDOR I GORGAS, Lluís «Entre la curiositat i el plaer: del viatger al turista o la mutació d'una espècie» VIII. RIUDOR I GORGAS, Lluís «Eduard Toda, viatger, egipciòleg i protector del patrimoni històric» IX. LUNA, Antoni ; NOGUÉ I FONT, Joan «Ni-

colau Maria Rubió i Tudurí: safaris, ral·lis i jardins» X. GARCIA RAMON, Maria Dolors «Aurora Bertrana: una mirada de dona al Protectorat espanyol del Marroc» XI. ALBET I MAS, Abel ; CERAROLS, Rosa «De viatge pel Marroc: entre el debat colonial i la mirada estereotipada» XII. CERAROLS, Rosa «El "viatge en masculí" i la dona en els relats de viatges al Marroc colonial» XIII. GARCIA RAMON, Maria Dolors ; RIUDOR I GORGAS, Lluís ; ZUSMAN, Perla «Aïda i el turisme català a Egipte» XIV. LUNA, Antoni ; NOGUÉ I FONT, Joan «De Barcelona a Dakar: aventures, caceres i somnis colonials» XV. ZUSMAN, Perla «Quan el desert es converteix en paisatge colonial» XVI. GARCIA RAMON, Maria Dolors ; NOGUÉ I FONT, Joan ; ZUSMAN, Perla «Catalans a l'Àfrica: una construcció diferenciada del fet colonial?» XVII. «Notes sobre els autors»

Books

Llibres

RIERA I MELIS, Antoni

Jaume I i la seva època : anàlisi breu d'un important llegat polític i cultural

Institut d'Estudis Catalans. Publicacions generals, Barcelona 2008. - 30 p.

ROSSELLÓ I VERGER, Vicenç M.

Cartografia històrica dels Països Catalans

Institut d'Estudis Catalans. Publicacions generals.

Universitat de València, Barcelona 2008. - 402 p. : mapes col.

VALLVERDÚ I AIXALÀ, Josep

Josep Carner i Puig-Oriol : semblança biogràfica : conferències pronunciada davant el Ple per Josep Vallverdú i Aixalà el dia 18 de desembre de 2006

Institut d'Estudis Catalans. Secció Filològica, Barcelona 2008. (Semblances biogràfiques; 48). - 16 p.

Història agrària dels Països Catalans / director: Emili Giralt i Raventós ; coordinador: Josep M. Salrach

Volum: 3 : Edat moderna / coordinadora: Eva Puig i Serra

Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació, Barcelona 2008. - 630 p. : il·l.

El Mapa com a llenguatge geogràfic : recull de textos històrics (ss. XVII-XX) / edició a cura de Jesús Burguenyo

Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana de Geografia, Barcelona 2008. - cxxxv, 211 p., 20 lám. : il·l.

Fer país, conèixer món : la Cartoteca del Centre Excursionista de Catalunya / edició a cura de Rosa Anna Felip Filla

Institut d'Estudis Catalans. Publicacions generals del Centre Excursionista de Catalunya, Barcelona 2008. - 168 p., mapes col.